

רוחות של שינוי

אם המדינה היתה חברה פרטית, שלא עומדת ביעדיה שלה, מניות החברה בבורסה היו נופלות. ד"ר אופירה אילון מקווה לראות את משרד התשתיות לוקח אחריות על ההבטחות ומקיים בסוף

ד"ר אופירה אילון
11:55 15/4/2008

תחת הכותרת הכוח לעצמאות - The power of independence - התכנסו בחודש שעבר בווינגטון, בירת ארה"ב, ראשי מדינות ממדינות שונות בעולם. למעלה מ-50 שרי אנרגיה, לרבות השר הישראלי פואד בן אליעזר ומנכ"ל משרדו, נפגשו כדי לשוב ולהדגיש את הצורך בהטמעה של אנרגיות מתחדשות.

המניעים לאימוץ מדיניות כזו הם שונים בכל מדינה. ישנן מדינות הרואות לנגד עיניהם את נושא ההתחממות הגלובלית (בעיקר מדינות אירופה) כמשהו מאיים וישנן כאלה (בעיקר ארה"ב וישראל) שנותנות להיבט הביטחוני-הלאומי של "הירוק" חשיבות יתרה.

אלה מדינות הרואות חשיבות עליונה בהפחתת התלות ביבוא נפט ודלקים פוסיליים אחרים ממדינות קיצוניות ויש את המדינות, שלוקחות בחשבון שיקולים פוליטיים של קידום תעסוקה בתחום או פתוח כלכלי באיזורים (כפריים לרוב) מרוחקים.

בעוד שלפני שנים מעטות השיח הציבורי והפוליטי היה שמרני הרבה יותר מהמציאות של היום, ההתקדמות הטכנולוגית האדירה, בשילוב אמצעי מדיניות (רגולציה ותמריצים כלכליים) בשילוב המגזר הפרטי במיזמים ציבוריים, חינוך ועוד), יצרה מצב בו הטכנולוגיה מתקדמת ומקדמת את הנושא.

תירס או דלק, עכשיו או אח"כ

עם זאת, למרות האמור לעיל, עדיין עומדת שורה מגוונת של קונפליקטים בפני קובעי המדיניות בבואם לקבוע מדיניות המעודדת מו"פ ויישום אנרגיה מתחדשת:

- קונפליקט הטווח הקצר מול הטווח הארוך. אין ספק כי מו"פ בתחום ובעיקר יישום והקמה של מתקנים מאנרגיה מתחדשת (בעיקר סולארית) הם ארוכי טווח. לפוליטיקאי, כמובן, טווח ארוך הוא לא "פוליטיקלי קורקט", כיוון שאת פירות ההצלחה יקטוף שר אחר.

- קונפליקט נוסף הקיים היום על סדר היום הציבורי הוא האם לגדל תירס בשביל דלק (ביואתנול) או בשביל אוכל. בנאום בכנס אמר הנשיא, ג'ורג' בוש, כי אם ההתלבטות מבחינתו היא שחקלאים בארה"ב יגדלו תירס לדלק או לייבא דלק מאיראן או עיראק-ההעדפה שלו לחקלאי ארה"ב ברורה.

- קונפליקט אחר הוא באיזו מדיניות לנקוט: האם לתת פרמיות כלומר, לעודד יצרני חשמל ממקורות מתחדשים ע"י תשלום ישיר של "תעריף הזנה" המשדר את נכונותה של הממשלה לרכוש חשמל במחיר גבוה יותר בגלל העובדה שיוצר ממקור מתחדש.

בצורה כזו נקבע המחיר בשוק ע"י הממשלה ואילו הכמות, קרי כמות הקילוואט-שעה, שייצר המשק תהיה גבוהה יותר ככל שהתעריף יגדל.

מאידך, יכול הממשל לקבוע מכסות, כלומר, לקבוע כמה קוט"שים יוכלו להיכנס למשק החשמל. במקרה זה נקבעת הכמות ע"י הממשל ואילו המחיר נגזר מכוחות השוק.

- קונפליקט נוסף הוא "הביצה או התרנגולת". הקמת חוות רוח ואפילו חווה סולארית, לאחר שהתקבלו כל האישורים לכך, הוא תהליך קצר יחסית לתהליך הקמת קווי ההולכה. מטבע הדברים תחנות כאלה לא יקומו סמוך למרכזי יישובים ולכן נושא ההולכה הוא קריטי.

בקליפורניה, לדוגמא, נגבה סך של כחצי סנט לכל קוט"ש שמטרתו להקים קווי הולכה. באמצעות מימון זה מקדים באופן יזום את הקמת קווי ההולכה דבר שמזרז בסופו של יום, את התהליך כולו.

תירס זה אוכל או דלק?

האתגר: לשנות דיסקט

אחד האתגרים החשובים העומדים בפני מקבלי ההחלטות בתחום האנרגיה המתחדשת הוא "לשנות דיסקט", להבין, מכל סיבה שלא תהיה, כי הצורך בשינוי הוא ממשי.

אך לא די במילים ולא די בסיסמאות! המדינה צריכה להציב בפניה יעדים שאפתניים, אך ריאליים, להכין תוכנית עבודה מסודרת ולבדוק כל רבעון האם המטרות קצרות הטווח, אלו שיאפשרו להגיע ליעדי המדיניות הושלמו ובוצעו.

הרי ברור לכל כי אם המדינה היתה חברה פרטית, שלא עומדת ביעדיה שלה לא רק שהעומד בראשה היה צריך לקבל אחריות מלאה על המחדל, גם מניות החברה בבורסה היו נופלות.

רוחות חדשות מנשבות כיום במשרד התשתיות הלאומיות וחשוב, כי מעבר לסיסמאות ולהבטחות לנצל את המומנטום העולמי, לקדם טכנולוגיות ישראליות - לא רק בעולם, אלא גם בישראל. כדאי שנשכיל כולנו להבין כי לפנינו אתגר חשוב לא רק בהפחתת השימוש בדלק פוסילי אלא גם בהפחתת צריכת האנרגיה בכלל.

הכותבת מרכזת פורום האנרגיה ותחום סביבה [במוסד שמואל נאמן](#)